

The Making of Betzalel

Parashat Vayakhel-Pekudei ~ Torah in Motion ~ R. Judah Kerbel

1. שמות פרק לא, ב-ה

(ב) ראה קראתי בשם בצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה: (ג) וצמלא אתו רוח אלהים בחכמה ובתבונה ובדעת ובכל מלאכה: (ד) לחשב מחשבות לעשות בזהב ובכסף ובנחשת: (ה) ובחשית אבן למלאות ובחשית עץ לעשות בכל מלאכה:

1. Exodus 31:2-5

"I have called by name [designated] Betzalel, son of Uri son of Chur, of the tribe of Yehudah. I have filled him with Divine spirit, with wisdom, with understanding, with knowledge, and with [the skill to perform] all types of crafting, to devise plans to work in gold, in silver, and in copper, to cut stones for setting, to carve wood, and to work in all types of crafting.

2. שמות פרק לה, ל-לה

(ל) ויאמר משה אל בני ישראל ראו קרא יקנוק בשם בצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה: (לא) וימלא אתו רוח אלהים בחכמה בתבונה ובדעת ובכל מלאכה: (לב) ולחשב מחשבות לעשות בזהב ובכסף ובנחשת: (לג) ובחשית אבן למלאות ובחשית עץ לעשות בכל מלאכת מחשבת: (לד) ולהורות נתן בלבבו הוא ואהליאב בן אחיסמך למטה דן: (לה) מלא אתם חכמת לב לעשות כל מלאכת חרש וחשב ורקם בתכלת ובארגמן בתולעת השני ובשש וארג עשי כל מלאכה וחשבי מחשבת:

2. Exodus 35:30-35

Moshe said to the B'nei Yisrael, "See, Adonoy has designated by name, Betzalel, son of Uri, son of Chur, of the tribe of Yehudah. And He endowed him with Divine spirit, with wisdom, with understanding, with knowledge and with [the skill to perform] all types of crafting. And to devise [plans] with ingenuity, to execute [those plans] in gold, in silver and in copper. And in masonry for settings, and in carpentry, to execute all kinds of clever tasks. And the ability to instruct he instilled in his heart, he (Betzalel) and Oholiov, the son of Achisomoch of the tribe of Dan. He filled them with wisdom of the heart, to execute all the tasks of the engraver, the craftsman, and the embroiderer of greenish-blue wool, dark red wool, crimson wool, fine linen, and the [the tasks of] weaver, [also] that of laborers and planners.

3. אבות פרק ד משנה יג

רבי שמעון אומר, שלשה כתרים הם, כתר תורה וכתר כהונה וכתר מלכות, וכתר שם טוב עולה על גביהן:

3. Avot 3:4

Rabbi Shimon said: There are three crowns: the crown of torah, the crown of priesthood, and the crown of royalty, but the crown of a good name supersedes them all.

4. ברטנורא

וכתר שם טוב. מי שיש בידו מעשים טובים ושמועתו טובה מחמת מעשיו, לא מצינו לו כתר בתורה שיהיו חתכים לנהג בו כבוד, והוא עולה על גבי כולן, שכל השלשה כתרים צריכים לו. שאם תלמיד חכם הוא וסני שומעניה, שרי לבזויה. ואם כהן גדול הוא, אמרינן ביומא (דף ע"א) ייתון בני עממיא לשלם דעבדין עובדי

אֶהְרֹן, וְלֹא יִיתוֹן בְּנֵי אֶהְרֹן לְשִׁלֵּם דָּלָא עֲבָדִין עוֹבְדֵי אֶהְרֹן. וְאִם מְלֶךְ הוּא, כְּתִיב (שְׁמוֹת כב) וְנִשְׂיָא בְּעַמּוּךָ לֹא תֵאָר, בְּעוֹשֵׂה מַעֲשֵׂה עַמּוּךָ:

4. Bartenura on Avot 3:4

"but the crown of a good name": Whoever has in his hand good deeds and a good reputation because of his deeds - we have not found a crown for him in the Torah such that one is obligated to honor [its bearer]. But it **rides on top of them all, as all three of the crowns require it**. Since if he is a Torah scholar and his reputation is hateful, it is permissible to disgrace him. And if he is the high priest, we say in Yoma 71b, "Let the children of the nations come in peace who are doing the deeds of Aharon and let not the sons of Aharon come in peace who are not doing the acts of Aharon. And if he is a king, it is written (Exodus 22:27), "and a prince among your people you shall not curse" - when he does the actions of your people.

5. מדרש תנחומא, פרשת ויקהל, סימן א

וַיֹּאמֶר מִשָּׁה אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רְאוּ קָרָא ה' בְּשֵׁם בְּצִלְאֵל. יִלְמְדֵנוּ רַבְנָנוּ, עַד כַּמָּה חַיִּב אָדָם הַמְטַפֵּל בְּכִלְאִים. כַּד תִּנִּי רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּרַי יוֹחַאי, וּבָגַד כִּלְאִים שְׁעֻטְנָו לֹא יַעֲלֶה עָלָיו (ויקרא יט, יט), אֲפֹלוּ עַל גְּבֵי מֵאָה כִּלְיִם אֲסוּר לֹו לְלַבּוֹשׁ. אֲבָל אִם פִּרְשׁ אוֹתוֹ תַּחֲתָיו בְּלֶבֶד שְׁלֹא יְהֵא נֹוגַע בְּשָׂרוֹ בְּכִלְאִים, מִתָּר, שְׁנִינְאָמַר: וּבָגַד כִּלְאִים שְׁעֻטְנָו לֹא יַעֲלֶה עָלָיו. עָלָיו לֹא יַעֲלֶה, אֲבָל אֵתָהּ מִצִּיעָן תַּחֲתָיו. אָמַר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, שְׁמָרוּ מִצְוֹתַי וְחֻקוֹתַי לְמָה, שְׁשִׁכַר מִצְוָה מִצְוָה, וְשִׁכַר עֲבָרָה עֲבָרָה. בֵּן עֲזַאי אוֹמַר, מִצְוָה גּוֹרְרַת מִצְוָה, וְעֲבָרָה גּוֹרְרַת עֲבָרָה. אָמַר רַבִּי מֵאִיר, עַל כֹּל מִצְוָה שְׂאֵדָם עוֹשֶׂה, מוֹסְרִין לוֹ מִלְּאֵךְ לְשִׁמְרוֹ. עֲשֵׂה מִצְוָה אַחַת, מוֹסְרִין לוֹ מִלְּאֵךְ אַחַד. עֲשֵׂה מִצְוֹת הַרְבֵּה, מוֹסְרִין לוֹ מִלְּאֵכִים הַרְבֵּה לְשִׁמְרוֹ, כִּי מִלְּאֵכִיו יִצְוֶה לְךָ וְגו' (תהלים צא, יא). כֹּל זְמַן שְׂאֵדָם מְרַבָּה בְּמִצְוֹת, הוּא קִנָּה שֵׁם טוֹב לְעַצְמוֹ. אֵת מוֹצֵא שְׁלִשָּׁה שְׁמוֹת נִקְרָאוּ לוֹ לְאָדָם, אֶחָד מֵה שְׁקוּרָאִים לוֹ אָבִיו וְאָמֵן, וְאֶחָד מֵה שְׁקוּרָאִין לוֹ בְּנֵי אָדָם, וְאֶחָד מֵה שְׁקוּנָה הוּא לְעַצְמוֹ. טוֹב מִכֹּל מֵה שְׁקוּנָה הוּא לְעַצְמוֹ.

5. Midrash Tanchuma, Vayakhel 1

And Moses said unto the children of Israel: "See, the Lord hath called by name Bezalel the son of Uri" (Exod. 35:30). May it please our masters to teach us: How far must a person go to eliminate mixed materials (*shatnez*)? R. Simeon the son of Yohai concluded from the verse *Neither shall there come upon thee a garment of two kinds of stuff mingled together* (Lev. 19:19) that a man is prohibited from donning an outer garment of mixed material even though he puts it on over a hundred other garments. However, if he should put it on beneath his other garments, without the mixed material touching his body, he is permitted to do so, for it is said: *Neither shall there come upon thee a garment of two kinds of stuff mingled together*. The words *upon thee* signify that it may not be worn as an outer garment but that it may be placed underneath (i.e. closer to the body). The Holy One, blessed be He, said to Israel: Keep My commandments and My statues. Why? Because the consequence of a good deed is another good deed, but the result of committing a sin is another sin. Ben Azzai stated that one good deed results in another good deed, and one sin produces another sin. R. Meir said: For every good deed a man performs, an angel is assigned to watch over him. If he does one good deed, one angel is assigned to him, and if he performs many good deeds, many angels are assigned to him, as it is said: *For he will give His angels charge over thee* (Ps. 91:11). **Every time a man increases the number of good deeds he performs, he adds to his good name. You find that a man is known by three names: the name by which his father and**

mother call him, the name by which other men call him, and the one he earns for himself; the most important name is the one he earns for himself.

תדע לך, שְהָרַי בְּצִלְאֵל עַל יְדֵי שְקִנְהָ שֵׁם טוֹב, זֶכֶה שִׁיעֲשֶׂה מְלֶאכֶת הַמְּשָׁפָן. וּבְחֵיב: נִבְחַר שֵׁם מֵעֶשֶׂר רַב, מִכֶּסֶף וּמִזָּהָב חֵן טוֹב (משלי כב, א). מִנֵּי, מִמָּה שְׁקִנְרָאוּ בְּעֵינַי רָאוּ קָרָא ה' בְּשֵׁם בְּצִלְאֵל.

You know this is so from the fact that **Bezalel was granted the privilege of building the Tabernacle because he had earned a good name**, as it is written: *A good name is rather to be chosen than great riches, and loving favor rather than silver and gold (Prov. 22:1)*. Whence do we know this? From the name by which he called him: *See, the Lord hath called by name Bezalel*.

זֶה שֶׁאָמַר הַכֶּתוּב: טוֹב שֵׁם מִשְׁמָן טוֹב וַיּוֹם הַמּוֹת מֵיוֹם הַוֵּלְדוֹ (קהלת ז, א). אָמַרְוּ לְשִׁלְמוֹה, מֵהוּ טוֹב שֵׁם מִשְׁמָן טוֹב. אָמַר לָהֶם: בְּשִׁעָה שְׂאֵדָם נוֹלָה, אֵין הַכֵּל יוֹדְעִין מִי הוּא. נִפְטַר בְּשֵׁם טוֹב, מִשְׁפִּיעַ מַעֲשִׂים טוֹבִים, בְּאֵין יִשְׂרָאֵל מִטְפְּלִין עִמּוֹ, עוֹשִׂין עִמּוֹ גְּמִילוּת חֶסֶד. מִכְרִיזִין שְׁבָחָם וְאוֹמְרִים: פְּלוֹנֵי זֶה כְּמָה צְדָקוֹת כְּמָה תוֹרָה כְּמָה מַצּוֹת עֲשָׂה, מִשְׁכָּבוּ תְהֵא עִם הַצְּדִיקִים.

Scripture states elsewhere: *A good name is better than precious oil; and the day of death than the day of one's birth (Eccles. 7:1)*. They asked Solomon: **Why is a good name better than precious oil? He replied: When a man is born, no one knows what he will become, but when he leaves this world with a good name, good deeds become abundant because of him.** The Israelites attend him, they perform deeds of charity, they extol him with praises, and they exclaim: "How righteous was so-and-so, and how wholeheartedly he fulfilled the law and performed good deeds." May his sleep be with the righteous.

וְלָמָּה לֹא אָמַר, טוֹב שֵׁם מִיַּיִן הַטוֹב וּמִדְּבַשׁ הַטוֹב, וְהַנֵּיחַ כֵּל הַמְשָׁקִין וְאָמַר מִשְׁמָן טוֹב. אֲלֵא מַה הַשְׁמָן אֶתָּה נוֹתֵן לְתוֹכּוֹ מִיִּם שֶׁהוּא עוֹלָה וְצֶף לְמַעְלָה אֲבָל שְׂאֵר מִשְׁקִין אֶתָּה נוֹתֵן לְתוֹכָן מִיִּם וְהוּן בּוֹלְעִין, כִּד בַּעַל שֵׁם טוֹב. דָּבַר אַחֵר, טוֹב שֵׁם מִשְׁמָן טוֹב. שֵׁם טוֹב עוֹלָה, וְשְׁמָן טוֹב יוֹרֵד. שֵׁם טוֹב עוֹלָה, שְׂנֵאָמַר: וְאֶעֱשֶׂךָ לְגוֹי גָּדוֹל, וְאֶגְדְּלָה שְׁמֶךָ (בראשית יב, ב). וְשְׁמָן טוֹב יוֹרֵד, שְׂנֵאָמַר: בְּשְׁמָן הַטוֹב עַל הָרֹאשׁ יֵרֵד (תהלים קלג, ב). שְׁמָן טוֹב, לְפִי שִׁעָה. וְשֵׁם טוֹב, לְעוֹלָם, שְׂנֵאָמַר: יְהִי שְׁמוֹ לְעוֹלָם לְפָנַי שְׁמִשׁ יִנּוֹן שְׁמוֹ (תהלים עב, ז). וְכֵן אֶתָּה אוֹמֵר בְּנְבִיאִים וְחַכְמִים. שְׁמָן טוֹב כֹּלָה, וְשֵׁם טוֹב אֵינוֹ כֹּלָה, שְׂנֵאָמַר: שֵׁם עוֹלָם אֶתָּה לוֹ אֲשֶׁר לֹא יִכְרַת.

Why did Solomon not say: "A good name is better than wine or honey"? And why did he refrain from mentioning any other fluid except precious oil? **Because of the fact that when you pour water into a bottle of oil it rises and floats to the surface, while other fluids are miscible with water.** That is what happens to one who possesses a good name. He rises to a new level in his community. Another comment on *A good name is better than precious oil*. **A good name increases (among people), while precious oil descends.** A good name arises, as it is written: *And I will make of thee a great nation, and I will bless thee and make thy name great (Gen. 12:2)*, while precious oil flows downward, as it is said: *It is like the precious oil upon the head (Ps. 133:2)*. **Precious oil is transitory, while a good name is everlasting**, as is said: *May his name endure forever; may his name be continued as long as the sun (ibid. 72:17)*. This was said in reference to the prophets and the wise men. **Precious oil may be destroyed, but a good name is indestructible**, as it is said: *I will give them an everlasting memorial, that they shall not be cut off (Isa. 56:5)*.

שֶׁמֶן טוֹב, בַּעֲשִׂירִים. וְשֵׁם טוֹב, בַּעֲנִיִּים וּבַעֲשִׂירִים. שֵׁם טוֹב, בַּחַיִּים וּבַמֵּתִים. וְשֶׁמֶן טוֹב, בַּחַיִּים. שֶׁמֶן טוֹב, בַּמָּה הוֹלֵךְ, מִקִּיטוֹן לְטַרְקִלִין. וְשֵׁם טוֹב, מִסוּף הָעוֹלָם עַד סוּפוֹ. שֶׁמֶן טוֹב נוֹפֵל עַל הַמֵּת וְהוּא מִבְּאִישׁ, שֶׁנֶּאֱמַר: זְבוּבֵי מוֹת יִבְאִישׁ יִבִּיעַ שֶׁמֶן רוֹקַח (קהלת י, א). וְשֵׁם טוֹב, נוֹפֵל עַל הַמֵּת וְאִינוֹ מִבְּאִישׁ, שֶׁנֶּאֱמַר: וַיַּעַל וַיִּשְׁכַּב עַל הַיֶּלֶד וַיִּשֶׂם פִּיו עַל פִּיו וְעֵינָיו עַל עֵינָיו וְכַפָּיו עַל כַּפָּיו וַיִּגְהַר עָלָיו וַיִּחַם בְּשֵׁר הַיֶּלֶד (מלכים ב ד, לד). דָּבָר אַחֵר, שֶׁמֶן טוֹב נוֹפֵל עַל הַמֵּים וְהוּא נִדְּחַ, שֵׁם אִינוֹ נִדְּחַ, שֶׁנֶּאֱמַר: וַיֹּאמֶר ה' לְדָג וַיִּקָּא אֶת יוֹנָה אֶל הַיַּבְּשָׁה (יונה ב, יא). דָּבָר אַחֵר, שֶׁמֶן טוֹב נוֹפֵל עַל הָאוּר וְהוּא נִשְׂרָף, וְשֵׁם טוֹב נוֹפֵל עַל הָאוּר וְאִינוֹ נִשְׂרָף, שֶׁנֶּאֱמַר: בְּאֵזֶן נִפְקִין שִׁדְרָךְ מִיֶּשֶׁךְ וְעַבְדֵי נְגוֹ (דניאל ג, כו).

Precious oil is possessed by men of wealth, but a good name may be attained by poor and rich alike. A good name adheres to the living and the dead, while precious oil exists for the living alone. The scent of precious oil may travel from the sleeping chamber to the anteroom, but a good name travels from one end of the earth to the other. When precious oil falls upon a corpse, it become putrid, as it is said: *Dead flies make the oil of a perfumer fetid and putrid* (Eccles. 10:1), but when a good name is possessed by a deceased person, it does not deteriorate, as is said: *And he went up, and lay upon the child, and put his mouth upon his mouth, and his eyes upon his eyes, and his hands upon his hands, and he stretched himself out upon him; and the flesh of the child waxed warm* (II Kings 4:34). Another explanation. When precious oil falls into water it floats away, but a good name does not float away, as is said: *And the Lord spoke unto the fish, and it vomited out Jonah upon the dry land* (Jonah 2:11). Another explanation. When precious oil falls into a fire, it is consumed, but when a good name falls into fire, it is not consumed, as is said: *Then Shadrach, Meshach, and Abed-nego came forth out of the midst of the fire* (Dan. 3:26).

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בַּר סִימוֹן, מְצִינוּ שְׁבַעֲלֵי שֶׁמֶן טוֹב נִכְנָסוּ לְמִקּוֹם הַחַיִּים וַיִּצְאוּ מוֹתִים. וּבַעֲלֵי שֵׁם טוֹב נִכְנָסוּ לְמִקּוֹם הַמֵּתִים וַיִּצְאוּ חַיִּים. נִדְּב וְאֲבִיהוּא נִכְנָסוּ לְהַקְרִיב וַיִּצְאוּ שְׂרוּפִים, וְהֵם מְשׁוּחִים בְּשֶׁמֶן הַמְּשִׁחָה. וְכַתִּיב: וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלִּפְנֵי ה' וַתֹּאכַל אוֹתָם (ויקרא י, ב). חֲנַנְיָה מִיִּשְׂרָאֵל וְעַזְרִיָּה עָלוּ לְאַתּוֹן נוֹרָא וַיִּצְאוּ חַיִּים, שֶׁנֶּאֱמַר: בְּאֵזֶן נִפְקִין שִׁדְרָךְ מִיֶּשֶׁךְ וְעַבְדֵי נְגוֹ מִן גּוֹא נוֹרָא (דניאל ג, כו). יוֹם הַמּוֹת מִיּוֹם הַיֶּלֶדוֹ (קהלת ז, א). נוֹלָדָה מְרִים, אִין הַפֶּל יוֹדְעִין. מֵתָה, נִסְתַּלַּק הַפֶּאֶר. נוֹלָד אַהֲרֹן, אִין הַפֶּל יוֹדְעִין. מֵת, נִסְתַּלַּק עַמּוּד הָעֵבֶן. נוֹלָד בְּצַלְאֵל, אִין הַפֶּל יוֹדְעִין. נְתַמְנָה לְמִלְאָכַת הַמְּשִׁכָּה, יָדְעוּ אוֹתוֹ הַפֶּל. טוֹב שֵׁם מִשֶׁמֶן טוֹב, טוֹב שְׁמוֹ שֶׁל בְּצַלְאֵל מִבְּנֵי אַהֲרֹן שֶׁנִּמְשָׁחוּ בְּשֶׁמֶן הַמְּשִׁחָה. שְׁבַעֲלָל, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מַעִיד עָלָיו, רְאוּ קָרָא ה' בְּשֵׁם בְּצַלְאֵל.

R. Judah the son of Simon stated: We find that one who possesses precious oil may enter a healthy place and come out a corpse, while the owner of a good name can enter a place of death and come out alive: Nadab and Abihu approached the altar to offer sacrifices, but they were consumed even though they were anointed with it, as is written: *And there came forth fire from before the Lord and devoured them*. Hananiah, Mishael, and Azariah, on the other hand, went into the fire and came out alive... **When a child is born, no one can foresee the vicissitudes that may befall him, but at the time of his death everything about his life is known.** When Miriam was born, no one was aware of it, but at her death the well disappeared. When Aaron was born, no one knew but when he died, the cloud of glory was removed; **when Bezalel was born, nobody knew but (before he died) he was called to build the Tabernacle. (After their deaths,) everyone knew these things. A good name is better than precious oil. Bezalel's good name was more helpful to him than anointing oil to the sons of Aaron,** for in the case of Bezalel, the Holy One, blessed be He, declared: *See, the Lord hath called by name Bezalel.*

6. מדרש תנחומא, פרשת ויקהל, סימן ב

וְאִמְלֵא אֹתוֹ רוּחַ אֱלֹהִים בְּחַכְמָה, **שֶׁכֶּבֶר הִיְתָה בּוֹ חַכְמָה. לְלַמְדָּנָה, שֶׁאֵין הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְמַלֵּא חַכְמָה אֶלֶּא לְמִי שֵׁישׁ בּוֹ כֶּבֶר.** מְטֻרְוֵה אַחַת שֶׁאֵלֶּה אֶת רַבִּי יוֹסִי בַר חַלְפָּתָא, מַהוּ שֶׁכָּתַב יְהוָה חַכְמָתָא לְחַכְמִין (דְּנִיאל ב, כא). לְטַפְשִׁים הָיָה צָרִיךְ לֹמַר. אָמַר לָהּ: בְּתִי, אִם יִבֹּאוּ אֶצְלְךָ שְׁנַיִם, אֶחָד עֲנִי וְאֶחָד עֲשִׂיר, וְהוּן צָרִיכִין לְלוּוֹת מִמֶּךָ מְמוּן, לְאִי זֶה מֵהֶם אֲנִי מְלוּהָ. אָמְרָה לוֹ: לְעֲשִׂיר. אָמַר לָהּ: וְלָמָּה. אָמְרָה לוֹ: שְׂאֵם יַחְסֵר, יְהִיָּה לוֹ מְמוּן שֶׁיִּפְרָע. אֲבָל עֲנִי, אִם יֵאבֵד מְעוֹתִי, מֵהֵיכָן יִפְרָע. אָמַר לָהּ: יִשְׁמְעוּ אֲזַנֶּיךָ מֵהַ שִׁפְיָךְ מִדְּבַר. כֵּן, אִם הָיָה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נוֹתֵן חַכְמָה לְטַפְשִׁין, הֵיךְ יוֹשְׁבֵין בְּבֵתִי כְּסָאוֹת וּבְמִבּוֹאוֹת מְטַנְפוֹת וּבְבֵתִי מְרַחֲצָאוֹת, וְאֵין מִתְעַסְקִין בָּהּ. אֶלֶּא נִתְּנָה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְחַכְמִים, שֶׁיְהִי וְיִשְׁבִּין בֵּישִׁיבַת זְקֵנִים בְּבֵתִי כְּנִסְיוֹת וּבְבֵתִי מְדַרְשׁוֹת וְעוֹסְקִין בָּהּ. לְכֵן כָּתִיב: וְאִמְלֵא, מִלֵּא מִי שֶׁהָיָה בּוֹ כֶּבֶר חַכְמָה, בְּתִבּוּנָה וּבְדַעַת וּבְכָל מְלָאכָה. וְכֵן אֵת מוֹצֵא בִּיהוֹשֻׁעַ, וִיהוֹשֻׁעַ בֶּן נוּן מִלֵּא רוּחַ חַכְמָה (דְּבָרִים לז, ט), שֶׁכֶּבֶר הָיָה בּוֹ. הַחֲנֻנִי הָיָה אֲדָם הוֹלֵךְ לִקְחַ מִמֶּנּוּ יָן אוֹ דְבַשׁ אוֹ שֶׁמֶן וּמְרִיס, כְּשֶׁהַחֲנֻנִי פָקַח, מִרִּיחַ בְּכֵלִי. אִם הָיָה שֶׁל יָן, נוֹתֵן לְתוֹכוֹ יָן. וְכֵן כְּלִי שֶׁל שֶׁמֶן וְשֶׁל דְבַשׁ וְשֶׁל מְרִיס. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּשֶׁרוֹאֶה בְּאָדָם שֵׁישׁ בּוֹ רוּחַ חַכְמָה מְמַלֵּא. הֵוֵי, וְאִמְלֵא אֹתוֹ רוּחַ, שֶׁכֶּבֶר הָיָה בּוֹ.

6. Tanchuma, Vayakhel 2

And he hath filled him with the spirit of God, in wisdom, in understanding, and in knowledge (Exod. 35:31). Wisdom is mentioned, despite the fact that he had been endowed previously with wisdom, to teach us that the Holy One, blessed be He, does not grant wisdom to anyone unless he already possesses some wisdom. A lady asked R. Yosé the son of Halafta: "What is meant by *He giveth wisdom to the wise* (Dan. 2:21)? Should not the verse say 'He giveth wisdom to the fool'?" He replied: "My daughter, if two men came to you to borrow money, one of them being poor and the other rich, to whom would you lend the money?" She answered: "I would lend the money to the rich man, of course." "Why?" he asked. And she replied: "If the rich man should suffer a loss, he would still have sufficient money to repay me, but if the poor man lost my money, how could he possibly repay me?" He said to her: "Let your ears hear what your lips have said. If the Holy One, blessed be He, gave wisdom to fools, they would still sit in privies, in filthy alleys, and in bathhouses, and would not put the wisdom to use. Hence the Holy One, blessed be He, gives wisdom to the wise, who sit in the chambers of the elders, in synagogues, and in house of study, and they utilize that wisdom." Therefore it is written: *He hath filled him with wisdom* (Exod. 35:35).

He gives wisdom to one who possesses wisdom and understanding and knowledge in all kinds of work. Similarly, you find that this was so in the case of Joshua: *Joshua the son of Nun was full of the spirit of wisdom* (Deut. 34:9), for he already possessed wisdom. This may be compared to a shopkeeper to whom a man goes to purchase wine, honey, oil, or brine. The shopkeeper smells the odor that comes from the bottle, and if it is of wine he pours wine into it, and he does likewise with honey, oil, or brine. When the Holy One, blessed be He, observes that a man has the spirit of wisdom within him, He fills him with additional wisdom. Hence *He hath filled him with the spirit of wisdom*, since he already possesses some.

7. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף נה עמוד א

אמר רבי יצחק: אין מעמידין פּרנס על הצבור אלא אם כן נמלכים בצבור, שְׁנָאָמַר: "ראו קרא ה' בְּשֵׁם בְּצִלְאֵל", אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה: משה, הגון עליך בצלאל? אמר לו: רבונו של עולם, אם לפניך הגון — לפני לא כל שכן! אמר לו: אף על פי כן, לך אָמור לָהֶם. הלך ואמר להם לישוראל: הגון עליכם בצלאל? אמרו לו: אם לפני הקדוש ברוך הוא ולפניך הוא הגון, לפנינו לא כל שכן!

7. Talmud Berachot 55a

With regard to Bezalel's appointment, **Rabbi Yitzhak said: One may only appoint a leader over a community if he consults with the community** and they agree to the appointment, **as it is stated:** "And Moses said unto the children of Israel: **See, the Lord has called by name Bezalel**, son of Uri, son of Hur, of the tribe of Judah" (Exodus 35:30). **The Lord said to Moses: Moses, is Bezalel a suitable appointment in your eyes?** Moses **said to Him: Master of the universe, if he is a suitable appointment in Your eyes, then all the more so in my eyes.** The Holy One, Blessed be He, **said to him: Nevertheless, go and tell Israel and ask their opinion.** Moses **went and said to Israel: Is Bezalel suitable in your eyes? They said to him: If he is suitable in the eyes of the Holy One, Blessed be He, and in your eyes, all the more so he is suitable in our eyes.**

8. רש"י שמות פרק לא פסוק ג

חכמה. מה שאדם שומע מאחרים ולמד: **תבונה.** מבין דבר מלבד מתוך דברים שקלמ: **דעת.** רוח הקדוש:

8. Rashi Exodus 31:3

WISDOM is what a person hears from others and learns (makes his own).
UNDERSTANDING is understanding a matter by one's own intelligence deducing it from the things one has already learned.
דעת means holy inspiration.

9. אבן עזרא שמות פרק לא פסוק ג

והנה בצלאל היה מלא כל חכמה בחשבון, ומדות, וערכים, ומלאכת שמים וחכמת התולדת, וסוד הנשמה. והיה לו יתרון על כל אנשי דורו, שהיה יודע כל מלאכה, כי רבים חכמי לב לא ידעו אפילו מלאכה אחת, על כן כתוב ובכל מלאכה בוי":

9. Ibn Ezra Exodus 31:3

Now Bezalel was endowed with every wisdom. He mastered the science of mathematics, geometry, proportions, astronomy, biology, and the secret of the human soul. He also towered over the people of his generation in that he knew all manner of workmanship. Many intelligent people do not possess even one practical skill. Hence Scripture prefixes a *vav* to the word *kol* (and) and reads, *u-vekhoh melakhah* (and in all manner of workmanship).

10. רמב"ן שמות פרק לא פסוק ב

(ב) ראה קראתי בשם בצלאל בן אורי בן חור - אמר השם למשה ראה קראתי בשם, ומשה אמר לישראל ראו קרא ה' בשם (להלן לה ל). והטעם, כי ישראל במצרים פרוכים בעבודת חומר ולבנים, **לא למדו מלאכת כסף וזהב וחרושת אבנים טובות ולא ראו אותם כלל.** והנה הוא פלא שימצא בהם אדם חכם גדול בכסף

ובזהב ובחרושת אבן ועץ וחושב ורוקם ואורג, כי אף בלומדים לפני חכמים לא ימצא בקי בכל האומניות כלם, והיודעים ורגילים בהם בבא ידיהם תמיד בטיט ורפש לא יוכלו לעשות בהן אומנות דקה ויפה. ועוד, שהוא חכם גדול בחכמה בתבונה ובדעת להבין סוד המשכן וכל כליו למה צוו ואל מה ירמוזו. ולכן אמר השם למשה שיראה הפלא הזה, וידע כי הוא מלא אותו רוח אלהים לדעת כל אלה בעבור שיעשה המשכן, כי היה רצון מלפניו לעשות המשכן במדבר, ולכבודו בראו, כי הוא קורא הדורות מראש (ישעיה מא ד), כדרך בטרם אצרך בבטן ידעתך ובטרם תצא מרחם הקדשתיך (ירמיה א ה). ובלשון הזה (לעיל טז כט) ראו כי ה' נתן לכם השבת על כן הוא נותן לכם ביום הששי לחם יומים:

10. Ramban Exodus 31:2

The reason for this is **because Israel in Egypt had been crushed under the work in mortar and in brick, and had acquired no knowledge of how to work with silver and gold, and the cutting of precious stones, and had never seen them at all. It was thus a wonder that there was to be found amongst them such a great wise-hearted man who knew how to work with silver and gold, and in cutting of stones [for setting] and in carving of wood, a craftsman, an embroiderer, and a weaver. For even amongst those who study before the experts, you cannot find one who is proficient in all these crafts. And even those who know them and are used to doing them, if their hands are continually engaged in [work with] lime and mud, lose the ability to do with them such artistic and delicate work.** Moreover, he [i.e. Bezalel] was a great Sage in wisdom, and in understanding, and in knowledge, to understand the secret of the Tabernacle and all its vessels, why they were commanded and to what they hinted. Therefore G-d said to Moses that when he sees this wonder he should know that I filled him with the spirit of G-d, to know all these things in order that he would make the Tabernacle. For it was His Will to make the Tabernacle in the wilderness, and He created him for His glory, for it is He that called the generations from the beginning, it being similar in meaning to the verse, *Before I formed thee in the belly I knew thee, and before thou camest forth out of the womb I sanctified thee.* The same type of expression we find in the verse, *See that the Eternal hath given you the Sabbath; therefore He giveth you on the sixth day the bread of two days.*

11. אברבנאל

והחכמה היא העיונית המעיינת בדברים ההכרחיים שאינם תלויים בבחירתנו. והתבונה היא במדות ובשכל המעשי המעייין בדברים התלויים בבחירתו והדעת הוא כולל לכלם. וידוע שמי שהשתלם שכלו בשכל העיוני והשגותיו יקצר בשכל המעשי בידיעותיו. ומפני זה החכמים המתבודדים בעיונם תמצאם פתאים בעניני המדינות עד שמפני זה יעד ישעיהו הנביא על מלך המשיח ונחה עליו רוח ה' רוח חכמה ובינה כלומר בשכל העיוני ובמעשי יחד. ולכן היה מהפלא בבצלאל בהיותו שלם בחכמה שהיא העיונית ובתבונה שהיא ידיעת המדינות.

12. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף נה עמוד א

אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: בצלאל על שם חכמתו נקרא. בשעה שאמר לו הקדוש ברוך הוא למשה: לך אמור לו לבצלאל "עשה לי משכן ארון וכלים". הלך משה וקרא: "עשה ארון וכלים ומשכן". אמר לו: משה רבינו, מנהגו של עולם אדם בונה בית ואחר כך מכניס לתוכו כלים, ואתה אומר

"עשה לי ארון וכלים ומשכן", כלים שאני עושה, להיכן אכניסם? שמה כך אמר לך הקדוש ברוך הוא, "עשה משכן ארון וכלים"? אמר לו: שמה בצל אל היית וידעת?

12. Talmud Berachot 55a

Rabbi Shmuel bar Nahmani said that Rabbi Yonatan said: Bezalel was called by that name on account of his wisdom. When the Holy One, Blessed be He, said to Moses: Go say to Bezalel, "Make a tabernacle, an ark, and vessels" (see Exodus 31:7–11), Moses went and reversed the order and told Bezalel: "Make an ark, and vessels, and a tabernacle" (see Exodus 25–26). He said to Moses: Moses, our teacher, the standard practice throughout the world is that a person builds a house and only afterward places the vessels in the house, and you say to me: Make an ark, and vessels, and a tabernacle. If I do so in the order you have commanded, the vessels that I make, where shall I put them? Perhaps God told you the following: "Make a tabernacle, ark, and vessels" (see Exodus 36). Moses said to Bezalel: Perhaps you were in God's shadow [betzel El], and you knew precisely what He said. You intuited God's commands just as He stated them, as if you were there.

אמר רב יהודה אמר רב: יודע היה בצלאל לצייר אותיות שנבראו בהן שמים וארץ. כתיב הכא: "וימלא אותו רוח אלהים בחכמה ובתבונה וידעת", וכתיב התם: "ה' בחכמה יסד ארץ פנין שמים בתבונה". וכתיב: "בדעתו תהומות נבקעו".

Rav Yehuda said that Rav said: Bezalel knew how to join the letters with which heaven and earth were created. From where do we derive this? It is written here in praise of Bezalel: "And I have filled him with the spirit of God, in wisdom, and in understanding, and in knowledge, and in all manner of workmanship" (Exodus 31:3); and it is written there with regard to creation of heaven and earth: "The Lord, by wisdom, founded the earth; by understanding He established the heavens" (Proverbs 3:19), and it is written: "By His knowledge the depths were broken up and the skies drop down the dew" (Proverbs 3:20). We see that wisdom, understanding, and knowledge, the qualities with which the heavens and earth were created, are all found in Bezalel.

13. מלבי"ם שמות פרק לה פסוק לד

(לד) ולהורות. הוסיף להודיע שמלבד שהשפיע חכמה על בצלאל לצורך עצמו נתן בלבו להורות לאחרים וללמדם אומניות:

14. העמק דבר שמות פרק לה פסוק לד

(לד) ולהורת נתן בלבו וגו'. שירצה לקבל הטורח והטפול להורות לאחרים אופני המעשה, וגם אם נפל איזה שאלה בהבנת המקרא וכדומה, היה בצלאל מורה הוראה בזה הענין:

15. משך חכמה שמות פרק לה פסוק לא

הענין דמסירת נפש צריך להיות שלא בחקירה והתחכמות יתירה, ויהודה מסר עצמו בים במסירות נפש, כמו דאיתא בתוספתא דסוטה, וכן חור מסר עצמו בעגל. דהחקירה תעכב [ברצון פנימי] מלמסור נפשו על קדוש השם יתברך כעדות יעב"ץ החסיד. לכן אמר שבעבור זה שלא חקרו ולא נתחכמו יותר מדי, לכן "וימלא אותו בחכמה וידעת" וכו' והבן.

16. ספורנו שמות פרק לא פסוק ב

(ב) ראה קראתי בשם. ראה והבן כי לא אל חנם קראתיו, כי דבר עקרי הוא במלאכת הקדש שתהיה נעשית על ידי בחיר ה' המכוין בפעולתו שיושג תכלית המצוה:

I did not appoint Betzalel for this task arbitrarily, as it is of the essence that someone who is very senior also in spiritual matters must carry out such a sacred task as fashioning the parts of the Tabernacle. Such a person must not only have in mind the desire to technically execute first class artisanship, but he must constantly be conscious of performing a Divine commandment.

17. רש"ר הירש שמות פרק לא פסוק ג

אמור מעתה, שעשיית המשכן לא היתה רק עשייה חיצונית של מעשה אמנות חיצוני, אלא מפעל הקמת בניין, שכל חלקיו היתה להם משמעות סימבולית. הרעיונות המתבטאים במשכן ובכל חלקיו יהיו על לב העושים במלאכה בשעת העשייה; רעיונות אלה ידריכו אותם ואליהם יכוונו את ליבם.